

III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ

Алматы, Қазақстан 4-15 сәуір 2016 жыл

Студенттер мен жас ғалымдардың

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

атты халықаралық ғылыми конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан 11-13 сәуір 2016 жыл

2-том

III МЕЖДУНАРОДНЫЕ ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ

Алматы, Казахстан 4-15 апреля 2016 года

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых

«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»

Алматы, Казахстан 11-13 апреля 2016 года

Том 2

III INTERNATIONAL FARABI READINGS

ӘЛ-ФАРАБИ атындағы ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ
ЗАҢ ФАКУЛЬТЕТІ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ имени АЛЬ-ФАРАБИ
ЮРИДИЧЕСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ

AL-FARABI KAZAKH NATIONAL UNIVERSITY
FACULTY OF LAW

**III ХАЛЫҚАРАЛЫҚ
ФАРАБИ ОҚУЛАРЫ**

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 4-15 сәуір

Студенттер мен жас ғалымдардың
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ» атты
халықаралық ғылыми конференциясының

МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, Қазақстан, 2016 жыл, 11-13 сәуір
II ТОМ

**III МЕЖДУНАРОДНЫЕ
ФАРАБИЕВСКИЕ ЧТЕНИЯ**

Алматы, Казахстан, 4-15 апреля, 2016 г.

МАТЕРИАЛЫ

международной научной конференции
студентов и молодых ученых
«ФАРАБИ ӘЛЕМІ»
Алматы, Казахстан, 11-13 апреля, 2016 г.
ТОМ- II

**III INTERNATIONAL
FARABI READINGS**

Almaty, Kazakhstan, 4-15 April, 2016

MATERIALS

Of International Scientific Conference
of Students and Young Scientists
«FARABI ALEMI»
Almaty, Kazakhstan, 11-13 April, 2016
Volume II

Алматы
«Қазақ университеті»
2016

2. 2010 жылғы 24 маусымдағы Қазақстан Республикасының "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Заңы.
3. Право иностранных инвестиций в Республике Казахстан. / Под ред. М.К. Сулейменова – Алматы, 1997, 34 бет.
4. Ахмеджанова Г.Б. Право и охрана в Республике Казахстан. – Алматы, 1996, 54 бет.
5. Мухитдинов Н.Б. Правовые проблемы использования недр. – Алма-Ата, 1972, 65 бет.
6. Законы и охрана природы. Байсалов С Ньященко Л. – Алматы, 1976, 34 бет.
7. 2010 жылғы 24 маусымдағы Қазақстан Республикасының "Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану туралы" Заңы.

Қабытай Айбек

Ікурс студенті

Ғылыми жетекшісі: Есекеева А.А.

Экологиялық заңдарды бұзған үшін құқықтық жауапкершілік

Қазақстан Республикасында экологиялық қолайсыздық салдарынан халықтың денсаулығы нашарлай түскені ресми деңгейде көптен бері айтылып жүр. Табиғатқа келтіріліп жатқан зиянның көлемі бүгінгі күні баршаға мәлім: теңіздер, өзендер мен көлдер ластанып, жыртылмалы жерлер жарамсыз болып қалып жатыр, миллиондаған адамдар уланған ауа жұтуға мәжбүр болып, халық арасындағы өлім саны да көбейді. Бүгінгі таңда-ластайтын заттар қоршаған ортаға өте көп мөлшерде келіп түсеуде, ал олардың түсуін қалағалау өте төмен деңгейде қалып отыр. Мысалы, жер, су, ауаның ластануы қалыпты деңгейден 2-3 есе, кейбір жерлерде 10-15 есе асып кеткенін, жеріміздің 44 пайызы аридті (шөл), 23 пайызы субаридті (шөлейт) екенін, еліміздің егістік жерінің 20-30 пайызы табиғи жолмен пайдалану шеңберінен шыққанын, 63 млн. гектар тозып кеткен жайылымдық жер тіркелгенін, республика жерінде 20 млрд. тонна ондіріс қалдығы бар екендігі, оның ішінде 237 млн. тонна радиоактивті қалдықтардың ашық аспан астында үйіліп жатқандығы мен ормандардың тілсіз жау орт құшағына оранған оқиғалар жиілеп кеткендігін анықтап алған кезде сөзсіз. Экология кодексін қабылдау қажеттігі туындайды және экологиялық заңдарды бұзған үшін құқықтық жауапкершілікке тарту арқылы алыдын алуға болады.

Экологиялық құқық бұзушылық – бұл табиғат қорғау заңын бұзу және адам денсаулығы мен қоршаған ортаға зиянын тигізетін құқыққа қарсы іс. Тұлғаның экологиялық заңдарға қайшы келетін әрекеттері экологиялық құқық бұзудың белгілері болып табылады. Экология заңдарын бұзу дегеніміз – белгіленген экологиялық тәртіпті бұзатын және табиғи ортаға зиян келтіретін заңға қайшы кінәлі әрекет немесе әрекетсіздік айтамыз.

Экологиялық құқық бұзушылықтың объектісіне айналадағы табиғи ортаны қорғау және сақтаумен байланысты қоғамдық қатынастар жатады. Бұл қатынастар өзінің мазмұнына қарай табиғи ресурстарға меншік құқығын, тап пайдалану құқығын, айналадағы табиғи ортаны зиянды зардаптардан қорғау, экологиялық құқықты және адамдар мен азаматтардың заңды мүдделерін қорғау және т.б болып табылады.

Экологиялық құқық бұзушылықтың субъектісіне заңды, жеке тұлғалар, соның ішінде ҚР-сының аумағындағы құқық бұзған ел азаматтары және изаңды тұлғалары жатады.

Қоршаған ортаға тигізген зардап деп, қоршаған ортаның сапасына жағымсыз өзгерту алып келген әсерлердің жиынтығын айтады.

Зардаптың екі түрлі формасын ажыратады:

залал (табиғи ортаның, ресурстардың, сандық немесе сапалық кемуі, яғни, экологиялық залал);

шығын (табиғат пайдаланушы үшін экономикалық тиімсіз салдарлар).

Қазақстан Республикасының экологиялық кодексіне сәйкес экологиялық құқық бұзушылықтар үшін жауапкершілік және экологиялық дауларды шешу:

9-бөлім, 46-тарау, 319-бап. Экологиялық құқық бұзушылықтың түрлері Экологиялық құқық бұзушылықтың түрлеріне:

1) Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасын мүлтік жауапкершілікке әкеп соғатын бұзушылық;

2) қоршаған ортаны қорғау, табиғи ресурстарды пайдалану саласындағы әкімшілік құқық бұзушылықтар;

3) экологиялық қылмыстық құқық бұзушылықтар жатады.

320-бап. Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасын бұзғаны үшін жауапкершілік

Қазақстан Республикасының экологиялық заңнамасын бұзу Қазақстан Республикасының заңдарына сәйкес жауаптылыққа әкеп соғады.

323-бап. Экологиялық дауларды шешу тәртібі

1. Экологиялық дауларды соттар Қазақстан Республикасының заңнамалық актілерінде белгіленген тәртіппен шешеді.

258
259
260
262
263
265
266
267
268
271
272
273
276
277
280
281
283
284
286
287
289
290
291
294
296
300
301
303
304

Уйсінбекова Д., Рысқалиев Д.У
Жердің шартының басқа да шарттардан айырмашылығы 306
Шығайқылова Б., Абайдельдинов Т.М.
Сынбастық партнёрство 307

**СЕКЦИЯ
«ПРАВОВЫЕ ПРОБЛЕМЫ ФОРМИРОВАНИЯ
“ЗЕЛЁНОЙ” ЭКОНОМИКИ В РК»**

Уйсінбекова Д., Есекеева А. А
Технология және техногендік сипаттағы тотемне жағдай кезіндегі қызметті жүзеге асырудың құқықтық
проблемалары 309
Рүстем К., Жаумбат А., Есекеева А.А.
Жалғыздық тапталу 310
Алжанов Р.Е.
Проблемное обеспечение недропользования в Республике Казахстан 312
Ақбердина А.
Оценка финансового состояния экономики Казахстана 313
Бадамбай А., Есекеева А.А.
Жерді пайдалану кезіндегі экологиялық талаптар 316
Балынов Л.Э.
Проблемы правового обеспечения охраны редких исчезающих видов флоры и фауны
в Республике Казахстан 318
Калиева Д.М., Есекеева А.А
Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлерді пайдаланудың құқықтық жағдайы 319
Елеусіз С.Д., Есекеева А.А
Жер салығының экономикалық мәні 320
Қанатова Н.Қ., Есекеева А.А.
Семей аймағының экологиялық құқықтық жағдайы 322
Ешманова С., Есекеева А.А.
Ауыл шаруашылығы мақсатындағы жерлердің құқықтық жағдайы 323
Неманл Ж.Б., Есекеева А.А.
Қазіргі таңдағы ғаламдық экологиялық мәселелер 325
Күрбанова Г.С., Есекеева А.А.
Бүгінгі күннің өзекті мәселесі – жер дауы 327
Дулатқызы А., Каримуллаева Қ.А., Есекеева А.А.
Ортақ үлестік және ортақ пайдаланудағы жер учаскелерінің құқықтық жағдайы 329
Рахметова Т., Есекеева А.А.
Жер қойнауы және жер қойнауын пайдалану 330
Кошенова Д., Шуланбекова Г.К.
Жер қатынастарын мемлекеттік реттеу органдарының жүйесі 332
Абдулла А.С., Есекеева А.А.
Жерді халықаралық құқықтық қорғау 333
Қасымалиев С.К., Есекеева А.А.
Жерді нысаналы мақсатына сай пайдаланбаудың зардабы және бұл мәселені шешу жолдары 334
Қожабаева А.Б., Болатова К.Ш., Есекеева А.А
Жер заңдарын бұзғаны үшін жауапкершілік 336
Кельдинова А., Есекеева А.А.
Экологиялық қауіпсіздікті халықаралық құқықтық қамтамасыз ету мәселелері 337
Кенжебаев Ә., Накишева М.К.
Экологиялық қауіпсіздікті халықаралық құқықты қамтамасыз ету мәселелері 339
Қошекбаев Н., Есекеева А.А.
Қазақстан Республикасындағы Ерекше қорғалатын табиғи аумақтардың экологиялық
жағдайлары 341
Музапар Д.Ж., Есекеева А.А.
Жер құқық қатынастарын мемлекеттік реттеуді жетілдіру механизмдері 343
Қосжанова С.С.
Қазақстан Республикасындағы жер қойнауын кешенді және рационалды пайдаланудың кейбір
мәселелерін қарастыру 344
Қабытай А., Есекеева А.А.
Экологиялық заңдарды бұзған үшін құқықтық жауапкершілік 346
Қырықбай М., Шуланбекова Г.К